

Utbildningsinspektion i Valla barn- och ungdomsområde, grundskola 6-9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Valla barn- och ungdomsområde	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	230

Utbildningen vid skolan omfattar grundskola årskurs 6 till 9.

Inför årskurs 7 väljer samtliga elever skola i kommunen. De väljer även inriktning för sin utbildning s.k. profil. Inför valet får alla elever en broschyr där de olika skolornas profiler beskrivs. Kommunens syfte med profileringarna är att stödja ett lustfyllt lärande och att lärandet skall vara anpassat till elevens intressen och inriktning. Inriktningen skall genomsyra hela verksamheten och underlätta för eleven under de tre skolåren. Valla barn- och ungdomsområde beskriver i sin egen information att det projektinriktade arbetssättet är skolans profil. Inom profilen inriktas arbetet mot Media/IKT (informations- och kommunikationsteknologi) samt Miljö och hälsa.

Valla barn- och ungdomsområde tar emot elever från Häringe skola i årskurs 6 och i huvudsak från Sköldinge och Flodafors skolor i årskurs 7. En konsekvens av att elever kan välja 7-9 skola är att elever som tidigare placerats i Valla skola istället sökt sig till skolor i centralorten. Valla skola har därmed fått ett minskat elevantal.

Skolans elever och pedagogiska personal är organiserade i två arbetslag: årskurs 6-7, samt årskurs 8-9. Årskurs 6 består av två klasser och har i huvudsak varsin lärare under ett år. I årskurs 7-9 organiseras i klasser, mentorsgrupper och undervisningsgrupper.

Skolans huvudbyggnad är från 1960-talet och var ursprungligen avsett för undervisning för årskurs 1 till 6. På 1980-talet anpassades lokalerna för senare årskurser.

Genomförandet av inspektionen i Valla barn- och ungdomsområde

Skolverket sände den 21 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Valla barn- och ungdomsområde har bestått av undervisningsråden Per Grundtman och Catarina Fredriksson. Besök i Valla barn- och ungdomsområde genomfördes den 14-16 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Valla barn- och ungdomsområde, dels den information som samlats in vid ob-

servationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Valla barn- och ungdomsområde genomfördes formella intervjuer med elever i årskurs 6 och 9, föräldrar, personal samt rektor. Lektioner i årskurs 6 och 9 besöktes.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Valla barn- och ungdomsområde är arbetet med värdegrundsfrågor under ständig diskussion och högt prioriterat. Stämningen och situationen på skolan beskrivs mycket varierat av flera intervjugrupper, där utsagor pendlar mellan att stämningen är mycket bra till att kränkningar är vanligt förekommande.

För inspektörerna tonar en sammansatt och komplex bild av skolan fram. Ett stort antal utsagor och observationer pekar mot ett bra resultat av skolans arbete med normer och värden. Skolan beskrivs som öppen och lättillgänglig och att det är lätt för föräldrar att komma i kontakt med personalen. Likaså att personal hjälper varandra i arbetet med eleverna och att elever blir sedda av de vuxna. Flera intervjugrupper uppger att den tidigare uppfattningen om Valla skola som problematisk har förändrats till en positivare uppfattning. Inte minst framhålls skolledningens betydelse. En föräldraenkät från maj 2003 visar ett positivt resultat inom ett flertal områden.

Samtidigt redovisas av samma intervjugrupper en annan bild av skolan, som tyder på att det förekommer skolk och förstörelse och även kränkningar av elever. De finns elever och grupper av elever som upplevs ha en tuff attityd till omgivningen och som kräver stor uppmärksamhet från skolans personal. Det förekommer uppfattningar att inte alla vuxna aktivt ingriper då elever exempelvis utsätts för tillmälen. En konkret situation som beskrivs som problematisk i ett flertal intervjuer gäller kön till matsalen.

Av intervjuer framkommer att de insatser som görs för att komma tillrätta med svårigheter ofta leder till ett positivt resultat. När en situation upplevs som oacceptabel agerar skolan kraftfullt och vidtar åtgärder, som samtal i grupp och enskilt eller kallar till föräldramöte. Att skolan agerar upplevs positivt av föräldrar och elever. I områdesplanen för Valla barn- och ungdomsområde, som också utgör områdets kvalitetsredovisning, anges att skolan vidtagit åtgärder utifrån

resultat av en enkät där några föräldrar anser att deras barn utsatts för någon form av mobbning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete inom området normer och värden är godtagbart. Bedömningen grundar sig på den påtagliga variationen med både positiva och negativa utsagor. Det är positivt att skolan har formulerat mål för arbetet och vidtar åtgärder utifrån resultat och situationer. Området bör även fortsättningsvis vara prioriterat och det finns goda förutsättningar att nå ett förbättrat resultat.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I områdesplanen för Valla barn- och ungdomsområde redovisas det antal elever som inte fått godkänt i ämnena svenska, engelska eller matematik i slutet av årskurs 9. Några andra sammanställningar av elevers kunskapsresultat har inte redovisats. Enligt rektor diskuteras elevernas resultat i personalgruppen. Av lärare framförs uppfattningen att elever har låga kunskaper i svenska och samhällsorienterande ämnen. Av skolans betygskatalog framkom att närmare 25 procent av eleverna i årskurs 9 saknade betyg i något av ämnena svenska, engelska eller matematik höstterminen 2003. De var alltså vid det tillfället inte behöriga att söka till ett nationellt program i gymnasieskolan.

De nationella proven för årskurs 9 ger lärarna bekräftelse på att rätt betyg satts. Det finns exempel på att undervisningen förändrats utifrån de nationella proven. Då resultaten pekade på att elevernas läsförståelse totalt sett var för låg ledde detta till att alla elever skall läsa skönlitteratur under mentorstiden som startar varje skoldag.

En variabel att redovisa elevers resultat är andelen elever som nått målen, dvs. fått lägst betyget Godkänd (G), i alla ämnen. Av Skolverkets statistik från 2003 framkommer att andelen elever som nådde målen i alla ämnen i årskurs 9 var 80 procent i Valla skola. Det är över rikssnittets 75 procent och även kommunens 74 procent. Statistiken ger en något annan bild än den lärarna gav uttryck för vid intervjuerna.

Resultaten har dock varierat kraftigt de senaste fem åren. Det blir särskilt tydligt i SALSA, Skolverkets Arbetsverktyg för lokala Sambandsanalyser. Där görs jämförelser mellan de erhållna resultaten uttryckta i betyg och modellberäknade resultat med hänsyn till vissa bakgrundsfaktorer. Bakgrundsfaktorerna är bland annat föräldrarnas utbildningsnivå och andelen elever med utländsk bakgrund. Under de år dessa jämförelser gjorts finns påtagliga skillnader mellan de erhållna och modellberäknade resultaten. Skillnaderna är omväxlande negativa och positiva. Analyser och jämförelser av elevernas resultat över tid bör vara viktigt för skolans fortsatta förbättringsarbete.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete inom området kunskaper är godtagbart. Andelen elever som fått betyg i alla ämnen var visserligen över riksgenomsnittet, men var femte elev saknade betyg i något ämne. Avsaknaden av jämförelser över tid samt sammanställningar av resultat i fler ämnen än svenska, engelska och matematik i områdets kvalitetsredovisning medför att skolans egen resultatuppföljning bör förbättras.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Valla barn- och ungdomsområde genomförs aktiviteter för att förbättra skolmiljön för lärare och elever. En del av dessa har redovisats under området normer och värden. Organisering av elever och lärare i mentorsgrupper i årskurs 7-9 ger möjlighet till regelbundna samtal kring värdegrundsfrågor och på mentorstiden sker en daglig kontakt mellan mentor och elev. Flera viktiga uppgifter som till exempel det förebyggande arbetet mot kränkande behandling sker i mentorsgrupperna. För årskurs 6 har klassen motsvarande funktion som mentorsgruppen.

Elever och lärare är överens om vikten av att det finns vuxna till hands på rasterna och i matkön. Däremot skiljer sig uppfattningarna åt om så sker i tillräcklig omfattning. Vid vissa tillfällen har personalen kraftsamlat för att förbättra en problematisk situation. Elever ger uttryck för att fler lärare bör synas på rasterna och att rastmiljön bör förbättras. Förhållningsregler är kända och normer diskuteras i mentorsgrupperna. Elever menar att lärarna i praktiken gör olika och har olika regler vilket kan vara svårt för eleverna att förhålla sig till.

Arbetsklimatet mellan lärare och elever beskrivs av flera intervjugrupper som avspänt och med ömsesidig respekt. Observationer av lektioner bekräftar detta i stor utsträckning, men det finns stora variationer inom skolan. Inspektörerna har sett exempel på undervisningssituationer som inneburit stora ansträngningar för elever och personal, där en orolig miljö och lågt arbetstempo knappast kan beskrivas som tillfredsställande. Elevers frånvaro registreras och rapporteras regelbundet till föräldrar. Skolk förekommer och omfattningen är enligt skolans kvalitetsredovisning liten men relativt konstant. Vilka åtgärder som vidtas för att minska skolket redovisas dock inte.

I Valla skola finns ett mobbningsteam som består av lärare, speciallärare och kurator. Alla intervjuade grupper bekräftar att skolan och teamet omgående agerar vid misstanke om mobbning och att arbetet dokumenteras. Föräldrar till de inblandade får information även om det kan dröja. Inspektörerna vill betona att föräldrar snarast skall informeras om händelser som berör deras barn. Mobbningsteamets arbete har lett till att de utsatta eleverna fått det bättre. Om en elev känner sig kränkt av en vuxen tas kontakt med rektorn. I ett flertal in-

tervjuer framkommer emellertid att tillmälen och kränkande uttryck är vanliga. Utifrån den föräldraenkät som redovisas i kvalitetsredovisningen beskrivs att skolan vidtar åtgärder utifrån föräldrars uppfattning om att deras barn blir utsatt för någon form av mobbning.

I Valla skola bedrivs ett hälsofrämjande arbete. Det tar sig i uttryck bland annat i att vissa projekt, som omfattar hela skolan, är inriktat mot idrott och hälsa.

Det finns möjlighet till inflytande för eleverna. Det sker dels inom ramen för undervisningen men också i mer formella sammanhang. I årskurs 6 finns klassråd och frågor från dessa kan tas upp i elevrådet. I årskurs 7-9 används mentorstiden till motsvarande funktion. Exempel på frågor som tas upp är skolmaten och elevskåpen. Elevers uppfattning om rådets reella inflytande är blandat och som exempel ges att de fick vara med och bestämma att elevskåpen skulle målas om, däremot inte hur de skulle se ut. Flera intervjugrupper menar att eleverna har mer inflytande inom projektiden än i råden. För att underlätta kontakt och samverkan finns det i Valla barn- och ungdomsområde finns ett områdesråd med politiker, personal, föräldrar och elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet är bra. Det finns goda intentioner och engagemang från skolans sida. Inspektörerna förutsätter dock att det arbetet fortsätter och intensifieras då det förekommer stora variationer inom skolan. Skolans handlingsplan bör ta sin utgångspunkt i begreppet kränkande behandling.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Valla barn- och ungdomsområde framhålls skolans projektinriktade arbetssätt såväl i dokument som av personal i intervjuer. Det är ett arbetssätt som innebär en stor omställning för lärarna och som i huvudsak beskrivs i positiva ordalag. Det är också det projektinriktade arbetssättet som utgör skolans profilering. Vid tre tillfällen i veckan finns tid avsatt för projektarbete som under ett tema löper över flera veckor. Introduktionen av ett projekt är avsett att inspirera eleverna och samtidigt klargöra förväntningar och kunskapsmål. Intervjuade elever hade dock en oklar bild av det pågående projektets innehåll och målsättning. Inom projektens ram finns möjlighet för eleverna att påverka innehållet, redovisningsformer och sitt eget arbete. Under projektiden samverkar också elever över årskursgränser och elever i årskurs 6 arbetar tillsammans med elever i årskurs 7.

Information om vad eleverna förväntas lära sig varierar mellan ämnen och årskurser. Inom projekten men även andra ämnen presenteras målen för ett kom-

mande arbetsområde för eleverna. Det sker företrädesvis i de senare årskurserna och har en stark koppling till lokalt uttolkade betygskriterier. Elever beskriver att de får kursplaner av en del lärare och i en del ämnen. Att elever informeras om kravnivåer för arbetet är känt även av föräldrar. Enligt rektor har personalen nyligen genomfört ett omfattande arbete med att revidera de lokala uttolkningarna av de nationella betygskriterierna. Dessa skall läggas ut på skolans hemsida och är tänkta att kunna användas av eleverna.

Det finns en påtaglig skillnad i organisering av verksamheten mellan årskurs 6 och årskurs 7-9. Förutom under projekttiden då årskurs 6 och 7 samverkar, framstår årskurs 6 som en separerad del av skolan. En relativt stor andel av eleverna hade inte nått målen för årskurs 5, vilket innebär att det krävs betydande insatser från skolans sida att ge dessa elever möjlighet att nå målen för årskurs 9. Även om den personal som finns genomför stora ansträngningar innebär bland annat byten av lärare och vikarier i vissa ämnen en svårighet för skolan att hålla en hög kvalitet på undervisningen. Inspektörerna vill understryka organisationens betydelse för elevernas möjlighet till kontinuitet i utbildningen. I årskurs 7-9 sker olika grupperingar av elever. Nivågrupperingar utifrån elevers kunskaper är ett frekvent inslag men varierar mellan ämnen. I matematik och engelska finns fyra nivåer inom årskursen medan det inte alls förekommer nivågrupperingar i t.ex. idrott.

I Valla skola används planeringsbok eller loggbok och framhålls från skolans sida som ett viktigt arbetsredskap. I loggboken skall elever notera vad de skall arbeta med och få en översikt över det egna skolarbetet. Vid de tillfällen under veckan som är avsatta för egen tid (ET) skall elevens planering utgöra underlaget. Egen tid beskrivs som tid där eleverna arbetar med sådant de behöver eller är intresserade av. Loggbokens användning på det som beskrivs av skolan varierar högst väsentligt mellan klasser och elever.

Det finns flera sätt för eleverna att redovisa sina kunskaper. Skriftliga prov är ett bland flera, där också redovisningar, inlämningsuppgifter och muntliga framställningar av olika slag framhålls av alla intervjuade grupper. Det projektinriktade arbetssättet och skolans profilering underlättar olika redovisningsformer. Arbetet med projekt påverkar lärarnas bedömning av elevernas kunskaper och bidrar till ett allsidigt underlag för betygsättning.

Utvecklingssamtalen beskrivs av elever och föräldrar som det tillfälle då eleverna får veta hur de ligger till. Med det avses hur väl elevens arbete och kunskaper motsvarar lärarnas krav samt vilken betygsnivå eleven ligger på. Individuella mål för fortsättningen formuleras och enligt elever kan de ha karaktären av att arbeta mer och prata mindre. Om en elev riskerar att inte få betyg informeras elev och förälder. Samtalen beskrivs som väl förberedda och i årskurs 9 leds de av eleven.

För elever som är i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. Upprättandet sker på olika sätt inom skolan. Det kan t.ex. ske vid utvecklingssamtalet där elev och förälder deltar. I övriga fall får föräldrarna hem åtgärdsprogrammet för påseende och underskrift. För de elever som har stödundervisning av speciallärare upprättar denne åtgärdsprogrammet. För övriga elever upprättas det av den undervisande läraren. Det sker ämnesvis och en kopia lämnas till elevens mentor. Det innebär att en och samma elev kan ha flera åtgärdsprogram och någon annan samordning än att mentorn har alla programmen sker inte. Inne-

hållet och kvaliteten i de åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av varierar betydligt.

Även stödet till elever organiseras på flera olika sätt. I huvudsak ges särskilt stöd i mindre grupper och av speciallärare. Även nivågrupperna kan betraktas som en stödform. Det särskilda stödet ges dels på ämnestid men flera elever får stöd på projektiden vilket innebär att de inte deltar i det aktuella projektet. Av skolan beskrivs att de elever som riskerar att inte få godkänt har återläsning. Det finns möjlighet till läxhjälp efter skoltid en dag i veckan. Elevers och föräldrars uppfattning om tillgång till stöd varierar mellan ämnen. Elever uttrycker att det är svårt att få hjälp i en del ämnen. För inspektörerna framstår det som att det kan vara svårt att få hjälp inom klassens ram samtidigt som det är relativt vanligt att elever får stöd i en mindre grupp. Flera föräldrar framhåller den positiva kontakten med speciallärarna som innebär att de känner sig väl informerade om undervisningen och att deras barn får adekvat stöd.

Enligt personal är läs- och skrivsvårigheter vanligt förekommande i de senare årskurserna. Innehållet i stödundervisningen handlar både om att ge kunskaper och stöd till elevernas sociala utveckling. Speciallärarna uppger att arbetet med värderingar och elevers självbild är en viktig del av undervisningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten och undervisningen sammantaget är bra. Inom skolan varierar dock kvaliteten och det finns ett antal områden som behöver förbättras. Om de förbättringar av den pedagogiska verksamheten som uttrycks i flera intervjuer, skall kunna förverkligas, krävs ett långsiktigt arbete av skolans ledning och personal. Elevers möjlighet till stöd varierar mellan ämnen och grupper vilket endast bedöms som godtagbart och behöver förbättras liksom kvaliteten på flertalet åtgärdsprogram.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

I Valla barn- och ungdomsområde består skolans ledningsgrupp av rektor och två arbetslagsledare. Vid ledningsgruppens möten diskuteras bland annat pedagogisk planering och elevvårdsfrågor. I flera intervjugrupper framhålls att det finns en delaktighet från personalen när det gäller att utveckla skolans verksamhet. Skolans nuvarande ledning uppfattas som drivande och har en hög legitimitet, även av intervjuade elever och föräldrar. Enligt rektor diskuteras skolans resultat regelbundet och uppföljningar och utvärderingar sker kontinuerligt. Av intervjuer framkommer dock att skolans resultat i högre utsträckning bör bli kända av all personal. I skolans kvalitetsredovisning redovisas en del resultat, bl.a. utfallet av en föräldraenkät. Däremot är sammanställningar av elevers kunskapsresultat sparsamma. Det finns en uppfattning i Valla skola att betygsresultat

taten är de lägsta i kommunen. Denna uppfattning stöds inte av Skolverkets statistik. Däremot varierar betygsresultaten kraftigt över åren och detta faktum bör bli föremål för analys och åtgärder från skolans sida.

Valla barn- och ungdomsområde tar emot elever både i årskurs 6 och årskurs 7. Med skolans nuvarande organisation innebär det flera stora förändringar för eleverna. Efter att ha lämnat Häringe skola i årskurs 5 får eleverna en ny lärare i årskurs 6, för att från årskurs 7 ingå i 7-9 organisationen. Av intervjuer framkommer att detta sätt att organisera verksamheten blir problematiskt för en del elever. Trots de insatser som görs av lärarna upplevs organisationen för årskurs 6, som mindre bra. Organiseringen kring årskurs 6 är en fråga som återkommer i ett flertal intervjuer. Synpunkterna är av sådant slag att de bör uppmärksammas av skolans ledning.

Skolans elevstödande funktioner som speciallärare, skolsköterska och kurator hade tidigare regelbundna möten i ett elevvårdsteam. Det finns inga formella krav på en sådan grupp men det finns anledning för skolan att se över den samlade organisationen av stödet till elever. Som exempel kan ges rutinerna kring åtgärdsprogram. Arbetet med åtgärdsprogram har delvis beskrivits under avsnittet pedagogisk verksamhet och undervisning. Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd och inspektörerna har tagit del av välformulerade åtgärdsprogram. Det förekommer dock också dokument med rubriken åtgärdsprogram men som knappast kan betecknas som sådana. De består av en uppräkningslista av moment som eleven inte klarat av och beskriver inte på något sätt skolans åtgärder för att stödja eleven. Eftersom varje undervisande lärare upprättar ämnesvisa åtgärdsprogram kan en och samma elev ha flera. Det förefaller mycket svårt för skolan att ta ett samlat grepp kring en elevs skolsituation med stöd i åtgärdsprogrammen. För elever med anpassad studiegång fattas beslut.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning och ledning fungerar bra. Kvalitetsarbetet är godtagbart och inspektörerna anser att det finns goda förutsättningar att förbättra det. Det finns ambitioner och resultat som kan utgöra underlag för ett systematiskt förbättringsarbete. Inspektörerna bedömer att skolans rutiner kring åtgärdsprogram och särskilt stöd till elever är godtagbara och bör förbättras.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Valla barn- och ungdomsområde har deltagandet i försöksverksamheten utan timplan i grundskolan inneburit att möjligheten till flexibilitet har ökat. Lärare beskriver försöksverksamheten sanktionerar det projektorienterade arbetssättet och arbetet med egen tid (ET).

I informationen från skolan anges det projektorienterade arbetssättet som skolans profil. Som inriktningar inom projekten anges Media/IKT och Miljö och hälsa. Alla elever har båda inriktningarna. Vad som är skolans profil respektive inriktning var inte klart för flera av de intervjuade eleverna. Att skolans medicininriktning bör stärkas framfördes av flera intervjugrupper.

Tiden för elevens val används i projekten och ET. Som språkval erbjuds eleverna i årskurs 6 att prova på franska och tyska för att senare fördjupa sig i något av språken. Som alternativ erbjuds svenska eller engelska.

Intervjuade föräldrar uppger att information om övergångar såväl inför årskurs 6 som inför valet till gymnasieskolan varit bra.

Praktisk arbetslivsorientering (PRAO) som ett inslag i utbildningen har efter ett uppehåll återupptagits, främst i åk 8.

I Valla barn- och ungdomsområde finns tillgång till skolhälsovård och kurator. Kuratorn var vid inspektionstillfället tjänstledig men tjänsten kommer att återbesättas till hösten 2004. Skolsköterskans huvudsakliga arbetsuppgift är att genomföra hälsokontroller. För de elever med funktionshinder som finns på skolan har lokalanpassningar gjorts.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till pedagogisk verksamhet och utbildning är bra. Informationen till elever om vad som är skolans profil respektive inriktning kan dock förtydligas.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Valla barn- och ungdomsområde saknar var fjärde lärare adekvat utbildning, vilket är en mycket hög andel. Även om personalens höga ambition framkommer i flera intervjuer så försvårar personalsituationen möjligheten till kontinuitet och hög kvalitet i elevernas utbildning. Av intervjuer framkommer att detta blir tydligt inom delar av språkundervisningen med bland annat vikarier i engelska. Det är också svårt att rekrytera utbildad personal i matematik och naturorienterande ämnen. Skolan har ett samarbete med Mälardalens högskola vilket kan underlätta framtida rekrytering.

Kompetensutvecklingen har under det senaste året varit inriktad mot media och film. Personalen kan ta initiativ till kompetensutveckling och detta diskuteras vid medarbetarsamtalen. Även kompetensutvecklingen påverkas av personalsituationen, t.ex. genom att all personal inte är behörig att delta i fortbildning som anordnas via universitet och högskolor.

Det finns tillgång till den utrustning och de lokaler som behövs för en tidsenlig utbildning. Även om lokalerna används på ett ändamålsenligt sätt är de slitna och det finns behov av renoveringar. Idrottshallen är byggd för yngre elever och inte tonåringar och badhuset är i behov av renovering. Läroböckernas kvalitet varierar, likaså datorernas. Inspektörerna har sett exempel på läromedel av såväl god kvalitet, som mycket slitna. Ett modernt och välutrustat bibliotek finns i anslutning till skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resurserna i Valla barn- och ungdomsområde är godtagbara. Ytterligare insatser bör göras för att öka andelen lärare med adekvat utbildning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Valla barn- och ungdomsområde övergripande är av god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- åtgärder i syfte att förbättra resultatet av skolans arbete inom området normer och värden samt resultatet av skolans arbete beträffande elevernas kunskaper,
- skolans kvalitetsarbete,
- elevers möjlighet till stöd i olika ämnen,
- skolans rutiner för åtgärdsprogram samt
- andelen lärare med adekvat utbildning.

Datum

Ort

2004-09-06

Linköping

Per Grundtman

Catarina Fredriksson